

Hoogtepunten in het Heilige Land

Vergelijkbare bijbelstudies van Uitgeverij Boekencentrum:

Aart Brons, Michael Mulder & Wilma Wolswinkel: *Hoezo Israël? Gespreksstof voor bijbelkringen*

Pieter L. de Jong: *Jezus en de mensen met geld. Bijbelstudies over bezit en rijkdom*

Arjan Markus: *Heel het leven. 10 regels voor discipelschap*

Arjan Markus: *Pelgrim met God. Vertrouwen en volgen – in het spoor van Abraham*

Henk Mijnders: *Struikelen over God. Bijbelstudies over Jakob*

Stefan Paas & Gert-Jan Roest: *Komedie in vier bedrijven. Bijbelstudies over Jona*

Stefan Paas, Gert-Jan Roest & Siebrand Wierda: *Geloven in de marge. De eerste brief aan Korinte*

Stefan Paas, Gert-Jan Roest & Siebrand Wierda: *Eten met Jezus. Bijbelstudies over maaltijden in Lucas*

Stefan Paas & Siebrand Wierda: *Ontworteld. Bijbelstudies over Daniël 1-6*

Stefan Paas & Siebrand Wierda: *Zinvol leven. Prediker*

Bernhard Reitsma: *Onvoorstelbaar. Bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus*

Bernhard Reitsma: *Adembenemend. Nieuwe bijbelstudies over de gelijkenissen van Jezus*

André F. Troost: *Kom tot rust. Het bijbelboek Hebrreeën: medicijn tegen keuze-stress*

H.J. van der Veen: *In Zijn spoor. Bijbelstudies over discipelschap*

H.J. van der Veen: *In gesprek. Bijbelstudies over ontmoetingen met Jezus*

Hoogtepunten in het Heilige Land

Bijbelstudies over plaatsen in Israël

René van Loon

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

www.uitgeverijboekencentrum.nl

ISBN 978 90 239 7116 0
NUR 707

Ontwerp omslag: Mulder van Meurs
Lay-out en dtp binnenwerk: Gerard de Groot

© 2016 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Woord vooraf

De Bijbel is een fantastisch boek, een onuitputtelijke goudmijn. Dat wist ik al wel, maar verschillende reizen naar Israël hebben mijn bewondering voor dit boek alleen maar groter gemaakt. Door plaatsen te bezoeken die voorkomen in de Bijbel, ging ik de teksten anders lezen. Veel meer dan eerst ging ik me afvragen: ‘Waar vond deze gebeurtenis plaats? En waarom eigenlijk dáár?’

Al vele jaren wist ik dat Zacheüs in een vijgenboom klom om Jezus te zien, dat David zich voor Saul schuilhield in een grot en dat Elia en Elisa de Jordaan over trokken. Maar waar dat gebeurde, vroeg ik me toen eigenlijk niet zo af. Ik was me er ook niet van bewust dat de plaats van belang zou kunnen zijn.

Het was voor mij een ontdekkingsstocht om met de kaart erbij de Bijbel te gaan lezen. Dit boekje is daar een vrucht van. Het zijn twaalf bijbelstudies met een specifieke insteek: als je denkt aan een bepaalde plaats, wat kun je daar dan vanuit de Bijbel over zeggen? Wat is er op die plaats gebeurd? En bestaat er tussen die gebeurtenissen een bepaald verband? Iemand noemde dat, met een knipoog, ‘topografische theologie’.

In de bijbelstudies komt veel aan bod, maar niet alles. Over verschillende plaatsen zou nog veel meer te zeggen zijn, zoals over de Tempelberg en Kapernaüm. Wie een volledig overzicht wil hebben over wat er gebeurd is op bepaalde plaatsen, kan daarvoor een bijbelse encyclopedie raadplegen. Waar het in deze bijbelstudies om gaat, is het trekken van een aantal lijnen, vaak dwars door de Bijbel heen, met als verbindende schakels de plaatsen waar het allemaal gebeurde. De hoofdstukken verschillen nogal in lengte, omdat de ene plaats meer voorkomt in de Bijbel dan de andere plaats.

Het boekje leent zich er prima voor om persoonlijk gelezen te worden, thuis of op reis, zéker op reis in Israël. Reisleiders en deelnemers kunnen er hopelijk informatie en inspiratie uit putten. De bijbelstudies kunnen ook in kringverband worden gebruikt. Een bijbelstudiegroep kan afspreken vooraf hetzelfde hoofdstuk te lezen en dat te bespreken aan de hand van de vragen. Een andere mogelijkheid is, dat een bijbelstudieleider de inhoud van het hoofdstuk samenvattend weergeeft en dat de groep vervolgens de gespreksvragen behandelt.

De bijbelstudies in dit boekje zijn zo gerangschikt dat ze min of meer het kerkelijk jaar volgen als ze worden gebruikt gedurende een kerkelijk seizoen. Daarbij ben ik uitgegaan van vijf bijbelstudies voor Kerst en zeven bijbelstudies na Kerst.

Bij dit boekje hoort een website, met daarop meer informatie: www.hoogtepunteninhetheligeland.nl. Op deze website staat per hoofdstuk een aantal foto's van de betreffende plaats. Ook is een PowerPoint-presentatie met foto's te downloaden voor gebruik in een kring. Verder is per hoofdstuk een aantal links opgenomen naar andere websites, waarop bijvoorbeeld mooie luchtfoto's van de plaats te zien zijn, of waarop andere interessante informatie te vinden is.

De gebruikte bijbelvertaling is de Herziene Statenvertaling, tenzij het anders is aangegeven. Wel heb ik de vrijheid genomen om de naam van God eenduidig als HERE te spellen.

Voor mijzelf en voor de deelnemers aan de bijbelkring met wie ik deze onderwerpen behandelde, leverden deze bijbelstudies verrassende inzichten op en bijzondere doorkijkjes door de Bijbel. Van harte hoop en bid ik dat u als lezer dezelfde ervaring opdoet! En wie weet heeft u de mogelijkheid om zelf de plaatsen te bezoeken waar onze God Zijn voetsporen heeft nagelaten...

Juni 2016

René van Loon

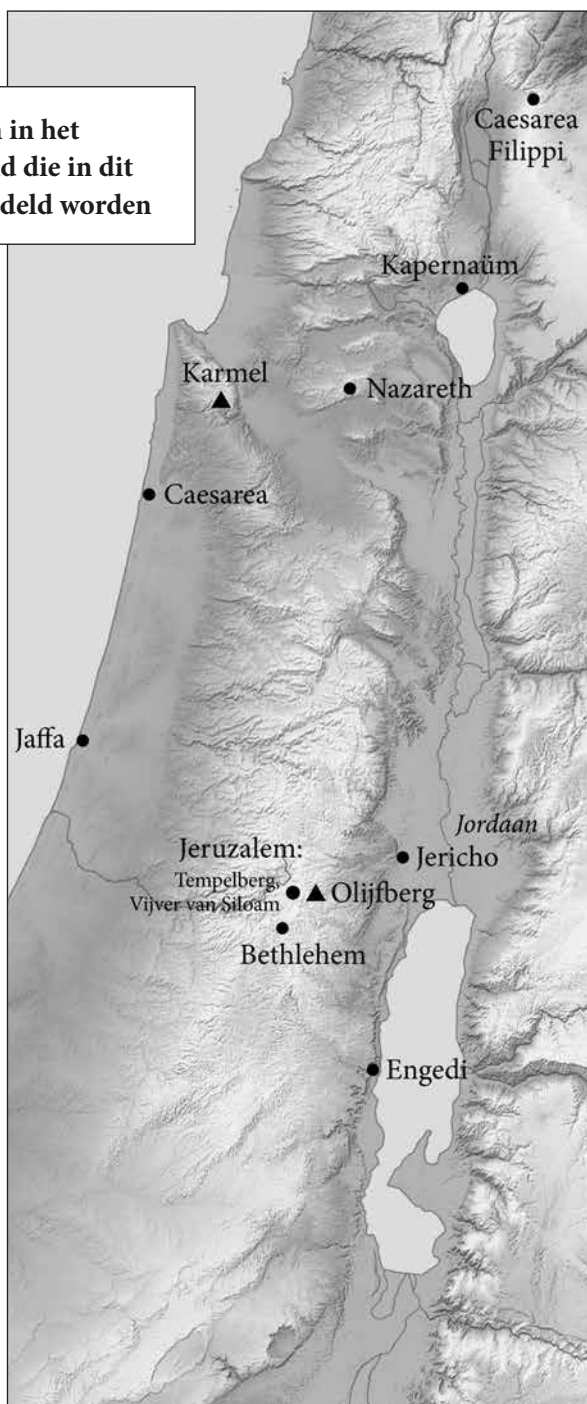
Inhoud

Kaarten:

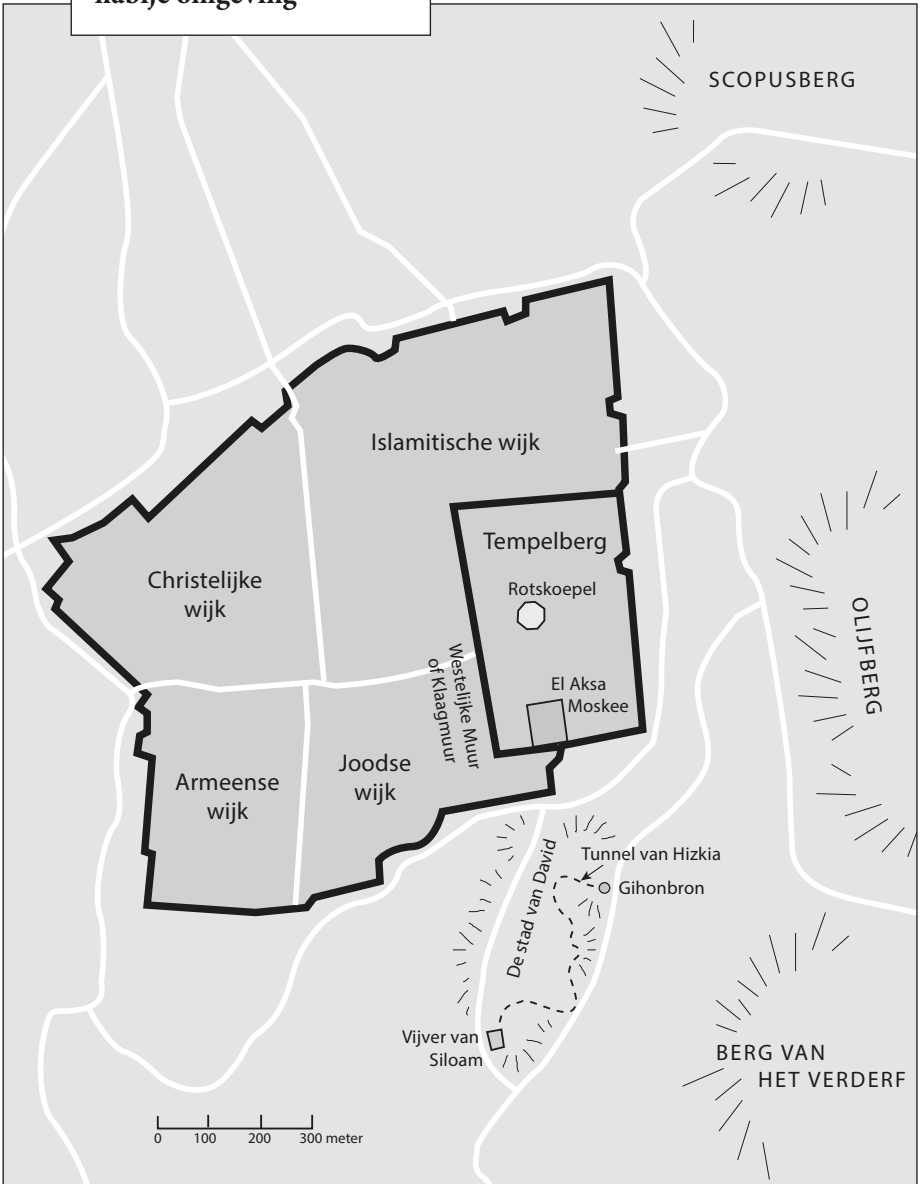
<i>De plaatsen in het Heilige Land die in dit boek behandeld worden</i>	8
<i>De huidige Oude Stad van Jeruzalem met de nabije omgeving</i>	9
1. De berg Karmel	11
2. Engedi	19
3. Jeruzalem – de vijver van Siloam	25
4. Jeruzalem – de Tempelberg	32
5. Nazareth	42
6. De rivier de Jordaan	51
7. Kapernaüm	59
8. Jericho	68
9. Jeruzalem – de Olijfberg	79
10. Bethlehem	88
11. Jaffa	97
12. Tweemaal Caesarea	104

De plaatsen in het
Heilige Land die in dit
boek behandeld worden

**De huidige Oude Stad
van Jeruzalem met de
nabije omgeving**

Het beeld van Elia bij het klooster van Muhraqa op de berg Karmel.
FOTO: RENÉ VAN LOON.

1. De berg Karmel

De HERE alleen is God

Centraal bijbelgedeelte: 1 Koningen 18:17-46

Maak een keuze!

De HERE of Baäl? Dat is de vraag die de profeet Elia stelt aan het volk Israël. Elia heeft koning Achab gevraagd om heel het volk naar de berg Karmel te laten komen, samen met de profeten van Baäl. Het volk zal een keuze moeten maken. ‘Hoelang hinkt u nog op twee gedachten?’ vraagt Elia. ‘Als de HERE God is, volg Hem, maar als het de Baäl is, volg hem!’

Baäl is de god van de vruchtbaarheid. Maar inmiddels is het nu al het derde seizoen dat er geen druppel regen valt. Elia heeft dat aan het begin van de droogte voorspeld: het is een teken van de HERE. Hij laat zien hoe machteloos de vruchtbaarheidsgod is. Baäl is niets!

Toch blijft Israël Baäl dienen. Natuurlijk, ook de HERE heeft wel een plaats, maar zeker niet de enige. Dat maakt dit verhaal voor ons heel actueel. Je kunt heel goed God een plaats geven in je leven. Een plaats... maar niet dé plaats, de centrale plaats, de enige plaats die Hem toekomt als Koning van je bestaan. Je bidt wel en je gaat naar de kerk, maar je leven wordt niet bepaald door die ene vraag: ‘Wat zou God willen dat ik deed? Hoe kan ik mijn leven in Zijn dienst besteden?’

Waarom de Karmel?

Waarom wordt het volk Israël naar de berg Karmel geroepen? Waarom juist naar die plaats?

Ten eerste zijn bergen in heel veel culturen heilige plaatsen.

Boven op een berg ben je immers dicht bij de hemel. Offerplaatsen zijn vaak op de bergen. De berg Karmel is bovendien rijk begroeid met bomen, struiken, bloemen: het is een enorm vruchtbare berg. Karmel betekent: 'boomgaard' of 'wijngaard'. Ook vandaag de dag wordt er veel wijn verbouwd op de Karmel: Karmel-wijn is ook in ons land verkrijgbaar.

Dit Godsoordeel wordt georganiseerd op een plaats die typisch een plek is voor de god van de vruchtbaarheid, een echte Baälsplek: een berg die ook nog eens enorm vruchtbaar is. Niet voor niets was het altaar voor de HERE op de berg Karmel verwoest. Dat staat in vers 30: Elia 'herstelde het altaar van de HERE, dat omvergehaald was'. De HERE daagt Baäl uit op zijn eigen terrein!

Sterker nog: je zou verwachten dat de HERE helemaal niet wil werken op de berg Karmel. In Deuteronomium 12 krijgt Israël de opdracht om alleen offers te brengen op de plaats die God aanwijst. Dat is Jeruzalem. Er mag helemaal niet geofferd worden op de bergen en op de hoogten. Dat is streng verboden! Dus als de HERE Elia opdracht geeft om op de Karmel deze 'offerwedstrijd' te organiseren, dan treedt God als het ware uit Zijn eigen terrein, uit Jeruzalem, en Hij gaat naar het terrein van Zijn tegenstander, Baäl. Zo veel is het God waard om Zijn volk terug te winnen, om te laten zien dat Baäl niets voorstelt.

De traditie wijst een plaats op de Karmel aan waar het offer plaatsgevonden moet hebben. Die plaats heet met een Arabische naam Muhraqa, 'verzengend', een naam die verwijst naar Gods vuur uit de hemel. Bij Muhraqa is genoeg ruimte voor een grote volksmenigte. Bovendien kun je van beneden, vanuit de vlakte van Jizreël, zien wat er boven gebeurt. Het Karmelietenklooster dat er staat, kun je vanuit het dal duidelijk zien liggen.

De levende God Zelf spreekt

Daar staan ze dan: 450 profeten van Baäl tegen één profeet van de HERE. De Baälprofeten mogen beginnen. Ze halen alles uit de kast om Baäl zo ver te krijgen dat hij vuur laat neerdalen. Ze

springen tegen het altaar aan, ze roepen, ze schreeuwen, ze snijden zichzelf met zwaarden en speren, maar het helpt allemaal niets! Elia begint te spotten: 'Misschien zit Baäl in gedachten. Of hij heeft zich afgezonderd (hij is even naar het toilet). Roep nog harder! Misschien is hij op reis, of hij slaapt!' Maar er komt geen antwoord. Er is 'geen teken van leven', staat er in vers 29. Baäl leeft niet. Hij is levenloos. Hij is niets!

'Kom nu naar mij,' zegt Elia tegen het volk. Hij wil dat het heel duidelijk wordt dat er geen bedrog in het spel is. 'Kijk me maar op mijn vingers!' Dan herstelt Elia het altaar van de HERE. Hij bouwt het op met twaalf stenen, 'naar het getal van de stammen van Israël', staat er nadrukkelijk bij in vers 31. Dat is opmerkelijk, want dat éne koninkrijk Israël, met twaalf stammen, is al sinds een jaar of zeventig in tweeën gesplitst: het Tienstammenrijk in het noorden, en het Tweestammenrijk in het zuiden. Maar God wil niet dat Zijn volk verdeeld is. Daar zit een diepe boodschap in, ook voor ons. God wil niet dat Zijn kinderen tegenover elkaar staan en tegen elkaar opboksen, nee, God wil dat Zijn kinderen één volk vormen. De apostel Paulus schrijft in Romeinen 9:1-5 dat hij voortdurend lijdt aan de scheiding die er is binnen Gods volk. Enerzijds zijn er de Joden die niet in Jezus geloven, anderzijds zijn er Joden en niet-Joden die Jezus erkennen als Heer. Beide groepen dienen de God van Israël, maar wat verlangt Paulus ernaar dat alle Joden in Jezus de Messias herkennen. Wat kijkt hij uit naar de eenheid van Gods volk! Dit verlangen mag ook ons voortdurende verlangen zijn. Gods liefde voor Israël is eeuwig. Wie Israëls God liefheeft, houdt ook van het volk Israël, en verlangt naar overbrugging van de kloof. En eenheid is ook voor ons als kerken onderling een uiterst belangrijk thema. Kerkelijke verdeeldheid is pijnlijk en niet naar Gods wil. We zijn het éne lichaam van Christus.

Elia gebruikt twaalf stenen. Op het altaar schikt hij het hout, en hij legt de geslachte stier daarop. Dan laat Elia vier kruiken met water vullen en die over het brandoffer gieten. En dat nóg

eens en nóg eens: totaal drie keer vier is twaalf kruiken water. Alles druipt van het water, de hele geul rondom het altaar staat vol. Als iemand zou denken dat Elia een trucje uithaalt en ergens stiekem vuur in dat altaar verstopt, dan is hier het bewijs dat dat onmogelijk is. Twaalf kruiken: het is alsof elke stam van Israël zichzelf mag overtuigen dat het echt is: áls er vuur komt, is het écht van God.

Waar kwam dat water vandaan? Het was toch zo droog in het land? Daar is een duidelijke verklaring voor: vlak bij de plaats Muhraqa, op die bergrug Karmel, is een bron. Die bron blijft water geven, zelfs in tijden van grote droogte. Dat is ook één van de redenen waarom Muhraqa wordt aangewezen als de plaats waar dit allemaal gebeurde.

Als alles druipt van het water, gaat Elia bidden, vers 36: 'HERE, God van Abraham, Izak en Israël, laat het heden bekend worden dat U God bent in Israël, en ik Uw dienaar, en dat ik al deze dingen overeenkomstig Uw woord heb gedaan. Antwoord mij, HERE, antwoord mij, zodat dit volk weet dat U, HERE, de ware God bent, en dat U hun hart tot inkeer gebracht hebt.'

Het is een indringend gebed. En het antwoord van God is onbeschrijfelijk: 'Toen viel er vuur van de HERE neer, verteerde het brandoffer, het hout, de stenen (de sténen worden verteerd!) en het stof. Zelfs het water in de geul likte het op. Toen heel het volk dat zag, wierpen zij zich met hun gezicht ter aarde en zeiden: De HERE is God, de HERE is God!'

Opeens maakt het volk een duidelijke keuze. Waarom? Omdat God gesproken heeft! Hij is immers de levende God!

Je kunt in je leven de dienst aan God willen combineren met de dienst aan anderen: aan jezelf, je eigen verlangens, je gemak, je luxe. Of met de dienst aan je carrière. Of met de dienst aan je eigen trots. Je kunt toelaten dat je beheerst wordt door dingen die een afgod worden. Je kunt ook verschillende religies willen combineren: de God van de Bijbel en Allah, de Vader van Jezus Christus en de goden van oosterse religies. Wij kunnen van alles

willen, maar de HERE staat het niet toe! 'U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben', zo beginnen de Tien Gebo-den (Exodus 20). Wie de levende God heeft leren kennen, staat voor een radicale keuze: of je aanvaardt Hem als Koning, dan bepaalt Hij alles, of je verwerpt Hem. Een tussenweg is er niet.

Een christelijke variant van IS?

De profeten van Baäl hebben tegen de HERE gekozen. Zij moeten geweten hebben welke straf daarop stond, overeenkomstig Deuteronomium 13 en 17: profeten die tot afgoderij verleidden, moesten gedood worden. Wie zich liet verleiden tot afgoderij, moest eveneens gestenigd worden. De eerste straf wordt hier inderdaad voltrokken: de 450 profeten van Baäl worden gedood. Het beeld van Elia bij het klooster van Muhraqa is huiveringwekkend: Elia heft zijn zwaard om de Baälprofeet aan zijn voeten te doden.

Als wij dit lezen, kan het ons een gevoel geven van intense afkeer en vervreemding: waarom dit bloedbad? Is dit wat de goede God wil?! Vraagt de Bijbel van ons dat ook wij priesters van andere religies gaan aflachten, als een soort christelijke variant van Islamitische Staat (IS)? Dat is zeer beslist niet het geval!

Zeker: deze geschiedenis bevat een diep ernstige boodschap: wie bewust de HERE als de levende God afwijst, gaat zijn ondergang tegemoet. Maar God wil dat niet! Integendeel, Hij liet Elia deze tweekamp juist organiseren om Israël terug te winnen, en zo het leven te geven. En steeds lezen we ook in het Oude Testament dat alle volken worden uitgenodigd om zich bij de dienst aan de HERE aan te sluiten.

Niet alleen de profeten van Baäl, ook elke afgodendienaar zou de doodstraf verdienen. Maar God verteert met Zijn vuur niet Zijn volk. Nee, Hij verteert het offerdier. En nu zijn er een paar opmerkelijke details in dit verhaal. Het eerste detail staat in vers 33: Elia 'schikte het hout, verdeelde de jonge stier in stukken en legde die op het hout'. Er wordt een offer geschikt op het hout.